

ПРВА ОСНОВНА ШКОЛА КРАЉА ПЕТРА ДРУГОГ
УЖИЦЕ

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ
ЗА ОБАВЕЗАНИ ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТ
ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

ШЕСТИ РАЗРЕД
ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Време трајања програма: од 2022/2023. до 2025/2026. године

АКТИВ НАСТАВНИКА ГРАЂАНСКОГ ВАСПИТАЊА

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ
Укупан фонд часова: 36 Недељни фонд: 1 час

Циљ наставе и учења грађанског васпитања је да ученик изучавањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА

<i>Р.б. теме</i>	<i>Наставна тема</i>	<i>Број часова по теми</i>
1	ЉУДСКА ПРАВА (права детета)	8
2	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО (школа као заједница)	8
3	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ ДРУШТВУ	9
4	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ	11
	Укупно часова	36

Ред. бр.	ИСХОДИ	Теме/ области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
1.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ По завршетку теме ученик ће бити у стању да: ➤ својим речима и на примеру образложи везу права и одговорности; ➤ наведе примере за групу права слобода да и заштита од; ➤ аргументује значај инклузивног образовања, 	ЉУДСКА ПРАВА	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Упознавање основних елемената програма Права и одговорности ✓ Моја и твоја права – наша су права ✓ Права и одговорности ✓ Посебна група права: слобода да и припадајуће одговорности 	<p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Има позитиван и одговоран однос према учењу. <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност. <p><i>Сарадња</i></p>	Наставник се труди да све теме и садржаје ученицима приближи и објасни, због спиралног ширења наставних јединица у каснијим

	<p>права и потребе за образовањем свих ученика</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права ➤ препозна ситуације кршења права детета у свакодневном животу, примерима из прошлости, литературе ➤ на правилан начин користи кључне појмове савременог демократског друштва: демократија, грађанин, власт, подела власти ➤ својим речима на примеру образложи улогу грађана у друштвеном систему и систему власти 		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Посебна група права: заштита од и припадајуће одговорности ✓ Право на очување личног, породичног, националног, културног и верског идентитета и припадајуће одговорности ✓ Право на квалитетно образовање и једнаке могућности за све и припадајуће одговорности ✓ Инклузивно образовање - квалитетно образовање за све 	<ul style="list-style-type: none"> • доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима поштујући друге као равноправне чланове тима или групе. <p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Мотивисан је и оспособљен да самостално планира, организује, спроводи и вреднује учење; разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје. <p><i>Естетичка компетенција</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким пољима свог деловања. 	<p>разредима. Због тога је ваажно да ученици у овом разреду добро разумеју појаве. Активности које подстичу активно слушање и конструктивно реаговање ученика. Важно је истаћи везу међу свим овим обаластима зато што се све оне интегришу. Важно је да ученици стекну вештине применљиве у свакодневном животу у демократској заједници, на демократске ставове и вредности о универзалности права, једнакости, слободи и одговорности, социјалној осетљивости и припадности заједници, уз спремност да се активно делује за сопствену добит</p>
2.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ образложи улогу грађана у друштвеном систему и систему власти на примеру ➤ разликује стварну партиципацију ученика у одељењу и школи од симболичке и декоративне ➤ позитивно користи интернет и мобилни телефон за учење, информисање, дружење, покретање акција ➤ образложи могући утицај друштвених мрежа на ставове и деловање појединца ➤ примени 7 правила за сигурно четовање и коришћење СМС порука 	<p>ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО</p> <p>Демократско друштво и партиципација грађана</p>	<p>Демократско друштво и партиципација грађана</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Демократско друштво – појам, карактеристике ✓ Грађанин ✓ Дете као грађанин ✓ Процедуре којима се регулише живот у заједници: ко је овлашћен да доноси колективне одлуке и на основу којих процедура ✓ Власт ✓ Нивои и гране власти ✓ Лествица партиципације ученика у школи: манипулација, декоративна употреба, симболичка употреба, 	<p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. <p><i>Решавање проблема</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Решава проблем према планираној стратегији примењујући знања и вештине стечене учењем различитих 	<p>разредима. Због тога је ваажно да ученици у овом разреду добро разумеју појаве. Активности које подстичу активно слушање и конструктивно реаговање ученика. Важно је истаћи везу међу свим овим обаластима зато што се све оне интегришу. Важно је да ученици стекну вештине применљиве у свакодневном животу у демократској заједници, на демократске ставове и вредности о универзалности права, једнакости, слободи и одговорности, социјалној осетљивости и припадности заједници, уз спремност да се активно делује за сопствену добит</p>

			стварна партиципација ✓ Партиципација ученика на нивоу одељења и школе	предмета и ваншколским искуством. <i>Компетенција за учење</i> •Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења; негује и развија лична интересовања. <i>Одговорно учешће у демократском друштву</i> •Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. <i>Одговоран однос према околини</i> •Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. <i>Сарадња</i> •активно и конструктивно учествује у раду групе или пара. <i>Одговорно учешће у демократском друштву</i> •Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. <i>Естетичка компетенција</i> <i>Комуникација</i> •Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин.	као и добит других. Остваривање овако постављених исхода захтева примену различитих интерактивних облика рада као и одабир и коришћење одговарајућих метода и техника рада са ученицима: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дебате, дискусије, пројекте, истраживања, промоције, покретање акција као и да сами осмисле неке друге активности. За ученике петог разреда неке од ових метода рада су новина те их треба постепено навикавати на начин рада где су и они активни креатори наставе. Реализација програма треба да се одвија у складу са принципима интерактивних	
3.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ позитивно користи интернет и мобилни телефон за учење, информисање, дружење, покретање акција ➤ образложи могући утицај друштвених мрежа на ставове и деловање појединца ➤ примени 7 правила за сигурно четовање и коришћење СМС порука ➤ препознаје ситуације дигиталног насиља и зна како да реагује и коме да се обрати за помоћ 	УПОТРЕБА И ЗЛОУПОТРЕБА ИНТЕРНЕТА И МОБИЛНИХ ТЕЛЕФОНА				
4.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ учествује у избору теме, узорка и инструмента истраживања ➤ учествује у спровођењу истраживања, прикупљању и обради добијених података и извођењу закључака ➤ презентује спроведено истраживање и добијене резултате ➤ процењује ефекте спроведеног истраживања и идентификује пропусте и грешке 	ПРОЦЕСИ У СВРЕМЕНОМ СВЕТУ	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Позитивно коришћење интернета и мобилног телефона ✓ Шта је дозвољено, а шта није на интернету ✓ Утицаја друштвених мрежа на мишљење и деловање појединца ✓ Опасности у коришћењу интернета и мобилног телефона ✓ Дигитално насиље и веза са Конвенцијом о правима детета ✓ Карактеристике и последице дигиталног насиља ✓ Седам златних правила за сигурно четовање и коришћење СМС порука 			

			<ul style="list-style-type: none"> ✓ Реаговање у ситуацијама дигиталног насиља ✓ Одговорности ученика и школе. 	<p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. <p><i>Решавање проблема</i></p>	<p>односа (активне, проблемске и истраживачке наставе), са сталним рефлексцијама на одговарајуће појаве из друштвеног контекста (прошлости и још више садашњости). Овакав начин остваривања важи за сваку област.</p>
--	--	--	--	---	---

Међупредметно повезивање

По садржајима грађанског васпитања, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета: Српски језик, Историја, Географија, Ликовна култура, Музичка култура.

Активности у наставном процесу	
Активности наставника	Активности ученика
<ul style="list-style-type: none"> • испитује предзнања ученика; • упознаје се са интелектуалним могућностима ученика; • развија и одржава комуникацију; • подстиче интеракцију, пружа повратну информацију; • уважава и реагује на потребе групе и појединаца; • дели одговорност • одабира поступке за наставни рад; • прилагођава методе и облике рада индивидуалним способностима деце; • организује наставне активности; 	<ul style="list-style-type: none"> • слободно изражавање мишљења и ставова; • усваја-сазнаје; • развијање вештина комуникација; • повезивање сопственог искуства са тематиком; • дискусија; • слуша • посматра; • црта; • рецитије; • упоређује; • смишља; • доцртава; • слаже; • разговара;

- решава;
- испуњава;
- пише;
- организовање квизова;
- израда радова и паноа.

План провере остварености исхода

Шта пратимо	Поступак оцењивања	Иструменти оцењивања	Време	
<p>Процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине и решавање задатака.</p>	<p>Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика; • редовно доношење домаћег задатка; • прегледање свеске; • вођење евиденције од стране наставника о јављању на часовима 	<p>- Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника. - Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика.</p>	<p>Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За више јављања, одговоре, активност/ истиче се Ко не зна одговор -</p>	<p>Свакодневно бележење током године</p>
	<p><u>Оцену истиче се добија ученик који:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - лако логички повезује чињенице и појмове; - самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; - решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; - показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен и ангажовања; - показује одговоран однос према раду/ припремљен је за час. 	<p>- Комисија ученика и Наставника.</p>	<p>Активност на часу (учесталост и квалитет јављања на часу по месецима); Учесталост по месецима.</p>	<p>Пресек стања по тромесечју</p>
		<p>-Усмено одговарање.</p>	<p>Свеобухватност одговора; Хронолошка и појмовна прецизност; Хоризонтално и вертикално повезивање градива; Самосталност у одговарању.</p>	<p>По потреби, бар једном у полугодишту</p>
		<p>- Описно оцењивање.</p>	<p>На основу целокупног рада ученикатаком полугођа.</p>	<p>На крају полугодишта и школске године</p>
		<p>- Редовност доношења домаћег.</p>	<p>За три недоношења домаћег минус у свеску, а након опомене и у дневник као активност.</p>	<p>Свакодневно Током године, праћење/ пресек стања на тромесечју</p>
		<p>- Прегледање свески.</p>	<p>Уредност; Све забележено са часова.</p>	<p>Три пута у једном полугођу</p>

	<p><u>Оцену добар добија ученик који:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; - самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; - решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; - показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. <p><u>Оцену задовољава добија ученик који:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - у довољној мери покажује способност употребе информација; - у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; - већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; - у довољној мери критички расуђује; - показује делимични степен активности и ангажовања. 	<p>- Писане провере (једном у полугођу), свеска евиденције.</p> <p>- Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције.</p> <p>- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика).</p> <p>- Вредновање самосталног рада ученика: ППТ, истраживање о датој личности -догађају.</p> <p>- Провера знања које ученици усвајају на часу и испитивање ставова.</p> <p>-Формативно оцењивање.</p>	<p>На основу целокупног рада ученика током полугодишта.</p> <p>Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...)</p> <p>Степен знања свих чланова групе</p> <p>Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, табела...)</p> <p>Хоризонтално и вертикално повезивање градива</p> <p>-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)</p>	<p>По потреби</p> <p>По потреби</p>
<p>Ангажовање ученика у настави: Процењује се: одговоран однос према раду, постављеним</p>	<p>- показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (истиче се)</p> <p>- показује делимични степен активности и ангажовања (добар)</p> <p>- показује мањи степен активности и</p>	<p>Вођење евиденције од стране наставника:</p> <p>-Јављању на часовима (учесталост и активност);</p> <p>-Успешности у групном раду, раду у пару</p>	<p>- Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано;</p> <p>- Учесталост јављања и активност по месецима;</p> <p>- Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи</p>	<p>На сваком часу током школске године.</p> <p>Пресек стања по</p>

задацима, исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање; активно учествовање у настави и сарадњу са другима.	ангажовања (задовољава)	(ангажовање, продукти); -Посета културно-историјским институцијама и догађајима; -Израда паноа, ПП презентација, различитих врста излагања.	са другима продукте рада; - Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...); - Иницијатива и квалитет продукта	тримесечјима.
--	-------------------------	---	---	---------------

Пројектна настава

Пројектна настава ће бити реализована кроз све наставне теме. Она треба да помогне ученицима да правилно посматрају друштвене објекте, појаве и процесе чиме ће се подстаћи радозналост деце и самостално истраживање. Она ће помоћи ученицима да користе статистички материјал који је систематизован у табелама, карте, као и различите изворе знања. Пројектна настава је у циљу достизање исхода који се односе на функционално знање ученика.

Начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...);
- Већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи;
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама.